

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษา เป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาประเทศ ไม่ว่าจะ เป็นการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจสังคมก็ตี การปกครองก็ตี หรือทางวัฒนธรรมก็ตี ถ้าประเทศใดประชาชน มีการศึกษาดีหรือได้รับการศึกษาสูงขึ้น การพัฒนาประเทศในด้านต่าง ๆ ก็จะ เป็นไปด้วยความรวดเร็วเกิดผลดียิ่งขึ้นตามไปด้วย ดังพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว¹ ตอนหนึ่งว่า

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาความรู้ ความคิด ความประพฤติ ทัศนคติ ค่านิยม และคุณธรรมของบุคคล เพื่อให้เป็นพล เมืองที่ดี มีคุณภาพ และประลิทธิภาพ เมื่อบ้านเมืองประกอบไปด้วยพล เมืองที่มีคุณภาพและประลิทธิภาพ การพัฒนาประเทศ ย่อมทำได้สะดวก รายรื่น ได้ผลที่แน่นอนและรวดเร็ว

การศึกษาจะอำนวยประโยชน์ในการพัฒนาภารกิจสังคมให้แก่ชาติได้มากน้อยเพียงใด นั้นย่อมขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายประการ และองค์ประกอบที่สำคัญยิ่งประการหนึ่งก็คือ "ครู" อาศัย สัมภาษณ์² ได้กล่าวว่า "ในการพัฒนาประเทศ ไม่ว่าจะ เป็นทางเศรษฐกิจ ทางสังคมและวัฒนธรรม ทุกฝ่ายต่างก้มุ่งหวังว่า การศึกษาจะ เป็นส่วนสำคัญในการพัฒนา ประลิทธิภาพของพล เมือง สามารถเป็นแบบอย่างสังคมให้ดีขึ้น และการศึกษาจะให้ได้ผลดังความที่ผู้คน และมุ่งหวังก็อยู่ที่ ครู"

จะเห็นได้ว่า ครูเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญมากอย่างยิ่งต่อการพัฒนาประเทศ ต่อ การจัดการศึกษา เป็นผู้ที่ทำหน้าที่ถ่ายทอดวิชาการ และวิชาชีพต่าง ๆ ช่วยเสริมสร้างพัฒนา

¹ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช, "พระบรมราโชวาทพระราชนิเวศน์ แก่ครูใหญ่และนักเรียน ณ พระตำหนักจิตรลดหลา催 ท้องมหาดไทย" มิตรครู ๑๙ (สิงหาคม ๒๕๒๐): ๓.

² อารี สัมภาษณ์, "การฝึกหัดครู อธิศ บัจจุบัน อนาคต," ศูนย์ศึกษา ๓ (มกราคม-มีนาคม ๒๕๑๖): ๒๗-๒๘.

คุณภาพ และคุณสมบัติอันดึงดูมให้แก่เยาวชนของชาติ การที่จะได้ครูที่มีคุณภาพดีนั้น สถาบัน
ฝึกหัดครูต้องเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งกรรมการฝึกหัดครู เพราะการผลิต
ครูในประเทศไทยส่วนใหญ่นั้นอยู่ในความรับผิดชอบของกรรมการฝึกหัดครู จากนโยบายของ
การจัดการฝึกหัดครูตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ระยะที่ 4 (พ.ศ. 2520-
2524) ได้กล่าวไว้ตอนหนึ่งว่า "การจัดการฝึกหัดครูให้มีคุณภาพ เป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่ง
ในการสร้างชาติ เพราะครูเป็นผู้ที่มีส่วนในการจัดการศึกษา และรับผิดชอบในการอบรมลั่งสอน
เยาวชนให้มีความรู้ ความสามารถ และคุณธรรม"¹

ตามมาตรา 5 ของพระราชบัญญัติวิทยาลัยครู พุทธศักราช 2518 กล่าวว่า
. . . ให้วิทยาลัยครูเป็นสถาบันการศึกษาและการวิจัย มีวัตถุประสงค์ในการให้การศึกษา
วิชาการ และผลิตครูถึงระดับปริญญาตรี . . ."²

เมื่อวิทยาลัยครูเป็นสถาบันที่สามารถผลิตครูถึงระดับปริญญาตรี ย่อมแสดงว่า วิทยาลัย
ครูเป็นสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา เป็นสถาบันผลิตกำลังคนระดับสูงของประเทศไทย สามารถ
ผลิตครูในระดับต่าง ๆ ได้ถึงมีล 62,740 คน³ ซึ่งในการผลิตครูแต่ละคนนั้น รัฐต้องเสียค่า
ใช้จ่ายไป เนื่องจากความสูญเปล่า (Wastage) ในแง่ของการออกกลางคัน (Drop out)
และการเรียนซ้ำซึ้น (Repetition) มากมาย ดังรายงานการวิจัยของ วราสนา คำคูณ⁴

¹ การฝึกหัดครู, กรม, กระทรวงศึกษาธิการ, นโยบาย และการจัดการฝึกหัดครู
ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ระยะที่ 4 (2520-2524), (กรุงเทพฯ: กรมการฝึกหัดครู,
2520), หน้า 11.

² พจนอม แก้วก้าวเนต, "งานของวิทยาลัยครู," ครุปรัชศน์ 2 (สิงหาคม 2520): 6.

³ การฝึกหัดครู, กรม, กระทรวงศึกษาธิการ, นโยบาย และการจัดการฝึกหัดครู
ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ระยะที่ 4 (2520-2524), หน้า 4.

⁴ วราสนา คำคูณ, "ประสิทธิผลทางการศึกษาของสถาบันฝึกหัดครู ในจังหวัด
พระนครและอนบุรี นักเรียนเข้าเรียนรุ่นปีการศึกษา 2508-2510" (วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิตศึกษาวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2513),
หน้า 151.

สุกิจ สุวนิช¹ และวิสาข์ เกษประทุม² กล่าวว่ารัฐต้องสูญเสียเงินค่าใช้จ่ายไปเนื่องจาก การตกช้าชั้น หรือเรียนช้ากว่ากำหนด และการอออกกลางคันของนักศึกษา ซึ่งเฉลี่ย เป็นเงินปีละ 1,232,566.60 บาท 2,158,932.00 บาท และ 1,022,314.00 บาท ตามลำดับ เมื่อ รัฐเสียค่าใช้จ่ายไปมากเช่นนี้ การศึกษาเรื่องความสูญเปล่าจึงจำเป็นที่จะต้องศึกษาวิจัยต่อไป เพื่อจะได้ทราบถึงผลลัพธ์นั้นว่าคุณค่ากับการลงทุนไปหรือไม่ จำนวนผู้จบการศึกษา หรือผู้ที่ เรียนช้ากว่ากำหนด หรือออกกลางคันมีมากน้อยเพียงไร ใช้เวลาแตกต่างกันเท่าใด โดยเฉพาะในระดับวิทยาลัยครุ การศึกษาเรื่องความสูญเปล่าทางการศึกษายังมีอยู่เป็นจำนวน น้อยมากผู้วิจัยได้ทำการวิจัยเรื่องนี้ขึ้น เพื่อศึกษาถึงความสูญเปล่าทางการศึกษา ใน การผลิต ครุของวิทยาลัยครุภาคตะวันตก ทั้งในระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา ระดับประกาศนียบัตร วิชาการศึกษาชั้นสูงและระดับคุณศาสตรบัณฑิต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- เพื่อเปรียบเทียบจำนวนนักศึกษาที่เข้าเรียน และจำนวนนักศึกษาที่ล่าช้า เร็จการ ศึกษาของวิทยาลัยครุภาคตะวันตก แยกตามสถานศึกษา และระดับการศึกษา (ป.กศ., ป.กศ. สูง และค.บ.)
- เพื่อศึกษาความสูญเปล่าทางการศึกษา ของวิทยาลัยครุในกลุ่มนี้ในสองลักษณะ คือ การเรียนช้ากว่ากำหนด และการอออกกลางคัน

¹ สุกิจ สุวนิช, "ลักษณะการสูญเปล่าทางการศึกษาของวิทยาลัยครุในภาคตะวัน ออกเฉียงเหนือของประเทศไทย" (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาวิจัยการศึกษามัณฑิต วิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2517), หน้า 68.

² วิสาข์ เกษประทุม, "การวิเคราะห์ความสูญเปล่าทางการศึกษาของวิทยาลัย ครุนครสวรรค์" (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาวิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬา ลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522), หน้า 67.

3. เพื่อหาค่าใช้จ่ายทั้งหมด ที่รัฐต้องสูญเสียไป เนื่องจากการเรียนช้ากว่ากำหนด และการออกกลางคัน แยกตามสถานศึกษา และระดับการศึกษา

4. เพื่อเปรียบเทียบค่าใช้จ่ายที่รัฐต้องสูญเสียไป เนื่องจากการเรียนช้ากว่ากำหนด และการออกกลางคัน แยกตามสถานศึกษา และระดับการศึกษา

สมบุติฐานของการวิจัย

ตั้งแต่ปีการศึกษา 2518 เป็นต้นมา กรมการฝึกหัดครูได้กระจายอำนาจให้วิทยาลัยครุภัณฑ์วันตกล ทำการสอบคัดเลือกนักศึกษา ก่อนเข้าเรียนในแต่ละระดับทุกระดับ เองจึงถือได้ว่านักศึกษาเข้าเรียนทุกคน ควรจะมีความรู้พื้นฐานเพียงพอที่จะเรียนได้สำเร็จในเวลาที่กำหนดในแต่ละระดับ ผู้วิจัยจึงตั้งสมบุติฐานว่า

สมบุติฐาน 1 การศึกษาในระดับวิทยาลัยครุของวิทยาลัยครุภัณฑ์วันตกล ใน้มีความสูญเปล่าทางด้านการเรียน ช้ากว่ากำหนด นั่นคือ มีเรใช้ประสิทธิภาพ (Efficiency ratio) เท่ากับหนึ่ง

สมบุติฐาน 2 การศึกษาในระดับวิทยาลัยครุของวิทยาลัยครุภัณฑ์วันตกล ใน้มีความสูญเปล่าทางด้านการอออกกลางคัน นั่นคือ มีเรใช้ความสูญเปล่า (Wastage ratio) เท่ากับศูนย์

สมบุติฐาน 3 ค่าใช้จ่ายที่รัฐต้องสูญเสียไปในแต่ละสถานศึกษา และแต่ละระดับไม่มีความแตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยเรื่องความสูญเปล่าทางการศึกษาของวิทยาลัยครุภัณฑ์วันตกล มีขอบเขต ดังนี้

1. การวิจัยครึ่งนี้ทำการวิจัยความสูญเปล่าทางการศึกษาในสองลักษณะคือ การเรียนช้ากว่ากำหนด (Repetition) และการอออกกลางคัน (Drop out)
2. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครึ่งนี้ คือนักศึกษาวิทยาลัยครุภัณฑ์วันตกลสี่แห่ง ได้แก่

2.1 วิทยาลัยครุพัชรบุรี

2.2 วิทยาลัยครุทุ่มน้ำจอมบึง

2.3 วิทยาลัยครุนพรปฐม

2.4 วิทยาลัยครุภูมิจันบุรี

3. ทำการวิจัยเฉพาะนักศึกษาภาคปกติ รุ่นปีการศึกษา 2518 ถึง 2522 รวม

5 รุ่น ใน 3 ระดับ ได้แก่

3.1 ระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา (ป.กศ.) หลักสูตร 2 ปี

3.2 ระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง (ป.กศ.สูง) หลักสูตร 2 ปี

3.3 ระดับปริญญาครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.) หลักสูตร 2 ปี

4. การวิจัยครั้งนี้ไม่ศึกษาถึงผลการเรียนเป็นรายวิชาของนักศึกษา ในจำนวน

เพศชายหญิง และไม่ศึกษาถึงสาเหตุของความสูญเปล่าทางการศึกษาทั้งสองลักษณะ

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. ผลการวิจัยรุ่นปีการศึกษา 2518 ถึง 2522 จะเป็นตัวแทนของนักศึกษาวิทยาลัย
ครุภาคตะวันตกแต่ละรุ่น ทั้งในอดีต และอนาคตอันใกล้

2. การอนุมัติผลการเรียนของนักศึกษาในวิทยาลัยครุภาคตะวันตก ทั้งสี่แห่ง ทั้งสาม
ระดับ อยู่ในสภาพเดียวกัน และเชื่อถือได้ เพราะว่ามีครุ อาจารย์ และบุคลากรที่มีความ
สามารถเท่าเทียมกัน และการใช้ระบบวิธีวัดผลอันเดียวกัน

3. นักศึกษาที่ออกกลางคัน และนักศึกษาที่เรียนช้ากว่ากำหนด ถือว่าทำให้เกิดความ
สูญเปล่าทางการศึกษา เพราะว่านักศึกษาเหล่านี้ ทำให้การลงทุนของรัฐได้ผลไม่สมบูรณ์

4. ค่าของเงินตราในช่วงปีการศึกษา 2518 ถึง 2522 รวมทั้งค่าของเงินตราใน
อดีตและอนาคตอันใกล้กับช่วงเวลาปัจจุบัน ปีการ เปลี่ยนแปลงน้อยมาก จนไม่ pragmatich ถือว่า
มีค่าคงที่

5. ค่าใช้จ่ายรายหัวของนักศึกษาแต่ละระดับ ของแต่ละวิทยาลัย ถือว่าเท่ากัน
นิ่งไม่แยกรายจ่ายของแต่ละระดับไว้ เพราะว่าแต่ละวิทยาลัยใช้ครุ อาจารย์ และบุคลากร
ชุดเดียวกัน ตลอดจนสถานที่เรียนแห่งเดียวกัน

6. ในการเก็บข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยนับเวลา เรียนของนักศึกษา เป็นรายปี ตั้งนั้น
นักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาในเวลา 2 ปีครึ่ง และ 3 ปีครึ่ง นับเป็นใช้เวลา 3 ปี และ 4 ปี
ตามลำดับ สำหรับนักศึกษาที่ออกกลางคันในเวลาครึ่งปี 1 ปีครึ่ง 2 ปีครึ่ง และ 3 ปีครึ่ง นับเป็น
ออกกลางคันในเวลา 1 ปี 2 ปี 3 ปี และ 4 ปี ตามลำดับ

ความไม่สมบูรณ์ของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ อาจเกิดความคลาดเคลื่อนได้ เป็นจาก

1. ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ส่วนมาก เป็นข้อมูลที่เกิดขึ้นในอดีต เป็นข้อมูล ทุติยภูมิที่จัดเก็บและบันทึกไว้แล้ว แม้ว่าผู้จัดบันทึกได้พยายามบันทึกข้อมูลให้ถูกต้อง และ สมบูรณ์ที่สุด เพราะเป็นเอกสารทางราชการ ก็อาจมีความคลาดเคลื่อนในการจัดเก็บและบันทึก ข้อมูล เหล่านี้ได้
2. ข้อมูลที่ได้จากแผนกพัสดุ แผนกอาคารสถานที่ แผนกการเงิน แผนกแผนงาน และประเมินผล และแผนกทะเบียนและวัดผลของวิทยालัยครุแต่ละแห่งมิได้ เป็นข้อมูลที่ เก็บไว้ เพื่อการวิจัยโดยตรง ดังนั้นจะ เปียนการเก็บข้อมูลและวิธีการเก็บจะ เปียนของนักศึกษาจึง กระจัดกระจายมีข้อมูลไม่ครบถ้วน ซึ่งอาจทำให้ผลของการวิจัยคลาดเคลื่อนไปจากความ เป็นจริงได้บ้าง

3. ครูอาจารย์ที่สอน บุคลากรที่เกี่ยวข้อง และสภาพการของแต่ละวิทยาลัยครุ แต่ละปีการศึกษา แต่ละระดับ อาจมีความแตกต่างกันทำให้การออกกลางหัน และการเรียน ซักว่ากันคิดค่างกันด้วย ซึ่งอาจจะทำให้เกิดความคลาดเคลื่อนได้

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

วิทยาลัยครุ หมายถึง วิทยาลัยครุภาคตะวันตกสีเหลือง ได้แก่

1. วิทยาลัยครุ เหรรburī
2. วิทยาลัยครุทุ่งบ้านจอมบึง
3. วิทยาลัยครุนครปฐม
4. วิทยาลัยครุกาญจนบุรี

นักศึกษา หมายถึง ผู้ที่ผ่านการสอบคัดเลือก เข้าเรียนในวิทยาลัยครุ ในระดับ ป.กศ., ป.กศ.สูง และ ค.บ. ภาคปกติ ทั้งชายและหญิง รุ่นปีการศึกษา 2518 ถึง 2522

รุ่น (Cohort) หมายถึง ผู้ที่ผ่านการสอบคัดเลือก เข้าเรียนในวิทยาลัยครุแต่ ละปีการศึกษา เช่น ปีการศึกษา 2518 มีนักศึกษาวิทยาลัยครุทุ่งบ้านจอมบึง 100 คน จำนวน 100 คนนี้ เป็นรุ่นหนึ่งในการวิจัยครั้งนี้ และนักศึกษาแต่ละคนในจำนวน 100 คน ดังกล่าว อายุในรุ่นปีการศึกษา 2518

นักศึกษาที่เรียนสำเร็จ หมายถึง นักศึกษาที่เรียนแล้วสอบได้ ได้รับประกาศนียบัตร
วิชาการศึกษา ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง หรือปริญญาครุศาสตรบัณฑิต ตามกำหนด
ระยะเวลา 2 ปี หรือมากกว่ากำหนด

นักศึกษาที่ออกกลางคัน หมายถึง นักศึกษาที่สอบตกถูกให้ออก หรือถูกจำหน่าย
หะเมียนออกจากวิทยาลัยครู ก่อนสำเร็จการศึกษาในแต่ละระดับ

นักศึกษาที่สอบตกให้ออก หมายถึง นักศึกษาที่สอบได้คะแนนระดับต่ำกว่าที่ทาง
วิทยาลัยครุกำหนดไว้ ต้องออกจากสถานศึกษา เช่น ได้คะแนนเฉลี่ยต่ำกว่า 1.5 เมื่อเรียน
ครบสามภาคเรียน หรือต่ำกว่า 1.8 เมื่อเรียนครบหกภาคเรียน ทางวิทยาลัยครูจึงให้ออก

นักศึกษาที่ถูกจำหน่ายหะเมียน หมายถึง นักศึกษาที่ถูกให้ออกจากวิทยาลัยครู
ด้วยสาเหตุใดสาเหตุหนึ่ง นอกเหนือจากระบบวัดผลการศึกษา เช่น ลาออก ทำความผิด
ขาดเรียน เกินกว่าที่วิทยาลัยครุกำหนด โดยไม่ส่งใบลาเป็นหลักฐาน หรือถึงแก่กรรม เป็นต้น

ความสูญเปล่าทางการศึกษา (Educational Wastage) หมายถึง ความ
สูญเปล่าทางการศึกษา ในรูปการเรียนมากกว่ากำหนด และการออกกลางคัน

จำนวนปีที่นักศึกษาใช้ตามหลักสูตร (Minimum Number of Student Years
Required) หมายถึง ผลคูณระหว่างจำนวนนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษา กับจำนวนปีตาม
หลักสูตร ตัวอย่าง เช่น ในปีการศึกษา 2518 มีผู้ผ่านการสอบคัดเลือกเข้าเรียนได้ 100
คน สำเร็จการศึกษาในเวลา 2 ปี ตามหลักสูตรจำนวน 75 คน ดังนั้นจำนวนปีที่นักศึกษา¹
ใช้ตามหลักสูตร คือ 75×2 เท่ากับ 150 ปี

จำนวนปีที่นักศึกษาใช้จริง (Actual Number of Student Years Used)
หมายถึง ผลรวมของจำนวนปีที่นักศึกษาใช้จริงทุกคน จนกระทั่งสำเร็จการศึกษา ตัวอย่าง
เช่น ปีการศึกษา 2518 มีผู้ผ่านการสอบคัดเลือกเข้าเรียนได้ 100 คน สำเร็จการศึกษา
80 คน โดยใช้เวลาเรียนต่างกันดังนี้ สำเร็จ 50 คน ในเวลา 2 ปี สำเร็จ 25 คน
ในเวลา 3 ปี และสำเร็จ 5 คน ในเวลา 4 ปี ดังนั้นจำนวนปีที่นักศึกษาใช้จริงเท่ากับ
 $(50 \times 2) + (25 \times 3) + (5 \times 4) = 100 + 75 + 20$

$$= 195 \text{ ปี}$$

เรโซร์ซประสิทธิภาพ (Efficiency ratio) หมายถึง อัตราส่วนระหว่าง

จำนวนปีที่ใช้ตามหลักสูตร กับจำนวนปีที่นักศึกษาได้ใช้จริง ถ้านักศึกษาทุกคนเรียนสำเร็จในเวลาที่กำหนด จำนวนปีที่ควรใช้เท่ากับจำนวนปีที่ใช้จริง จะได้เรียกว่าประสิทธิภาพเท่ากัน หนึ่ง ซึ่งแสดงว่าไม่มีความสูญเปล่าในด้านการเรียนช้ากว่ากำหนด ดังนั้นการคำนวนเรียกว่าประสิทธิภาพจึงทำให้ทราบว่า มีความสูญเปล่าในด้านการเรียนช้ากว่ากำหนดหรือไม่

เรียกว่าความสูญเปล่า (Wastage ratio) หมายถึง อัตราส่วนระหว่างจำนวนนักศึกษาที่ออกกลางคัน กับจำนวนนักศึกษาทั้งหมด ถ้านักศึกษาทุกคนสำเร็จการศึกษามิมีการออกกลางคันเลย อัตราส่วนของเรียกว่าความสูญเปล่าจะเท่ากับศูนย์ ซึ่งแสดงว่า ไม่มีความสูญเปล่าในด้านการออกกลางคัน ดังนั้นการคำนวนเรียกว่าความสูญเปล่าจึงทำให้ทราบว่ามีความสูญเปล่าในด้านการออกกลางคันหรือไม่

ประโยชน์ที่จะได้จากการวิจัย

1. ทำให้ทราบว่าในการจัดการศึกษาในวิทยาลัยครุภัณฑ์นั้น มีค่าใช้จ่ายที่รัฐต้องลงทุนไปมากน้อย เพียงไร และมีความสูญเปล่าทางการศึกษา เกิดขึ้นในระดับใดบ้าง วิทยาลัยครุฯ ได้บ้าง และเป็นไปในลักษณะอย่างไร

2. เป็นประโยชน์แก่ผู้ที่อยู่ในวงการศึกษา ผู้ที่สนใจ หรือผู้บริหารที่จะใช้ผลการวิจัยนี้ เป็นแนวทางนำไปวางแผน พิจารณาจัดสรรงบประมาณประจำปี หรือ เป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไข ด้านบริหารการศึกษา และด้านการเรียนการสอน ให้ได้ผลและเหมาะสมยิ่งขึ้น อันจะเป็นการลดความสูญเปล่าทั้งด้านระยะเวลา และด้านการเงิน

วิชาลงกรณ์มหาวิทยาลัย